

**MÚSICA
ANTIGA**

**10 DE MAIG
SALA 1 PAU CASALS**

RÈQUIEM DE MOZART
JORDI SAVALL, LA CAPELLA NACIONAL
DE CATALUNYA I LE CONCERT DES NATIONS

PROGRAMA DE MÀ

WOLFGANG AMADEUS MOZART
(Salzburg 1756 - Viena 1791)

SIMFONIA N. 41 EN DO MAJOR "JÚPITER", KV 551

(1788) - 40'

1. Allegro vivace
2. Andante cantabile
3. Menuetto: Allegretto - Trio - Menuetto da capo
4. Molto allegro

PAUSA 20'

RÈQUIEM EN RE MENOR, KV 626

(1791) - 50'

Completat per Joseph Leopold Edler von Eybler (1765-1846)
i Franz Xaver Süßmayr (1766-1803)

I. Introitus

Requiem æternam, Adagio (soprano solista i cor)

II. Kyrie

Allegro (doble fuga, cor) - Adagio (cor)

III. Sequentia

1. Dies iræ, Allegro assai (cor)
2. Tuba mirum, Andante (quartet solista)
3. Rex tremendæ (cor)
4. Recordare (quartet solista)
5. Confutatis, Andante (cor)
6. Lacrimosa (cor)

IV. Offertorium

1. Domine Jesu Christe, Andante con moto (quartet solista i cor) –
Quam olim Abrahæ, [Andante con moto] (fuga, cor)
2. Hostias, Andante (cor) – Quam olim Abrahæ, Andante con moto (fuga, cor)

V. Sanctus

Sanctus, Adagio (cor) – Osanna, Allegro (fuga, cor)

VI. Benedictus

Benedictus, Andante (quartet solista) – Osanna, Allegro (fuga, cor)

VII. Agnus Dei (cor)

VIII. Communio

Lux æterna, [Adagio] (soprano solista i cor) –
Cum sanctis tui in æternum, Allegro (doble fuga, cor) – Adagio (cor)

RACHEL REDMOND, SOPRANO

MARIANNE BEATE KIELLAND, MEZZOSOPRANO

MINGJIE LEI, TENOR

MANUEL WALSER, BAIX

LA CAPELLA NACIONAL DE CATALUNYA:

Sopranos: Manon Chauvin, Jeanne Lefort, Rocío de Frutos, Irene Mas, Anaïs Oliveras, Anna Piroli
Mezzosopranos – Contralts: Eulàlia Fantova, Maria Chiara Gallo, Mariona Llobera, Lara Morger,
Beatriz Oleaga

Tenors: **Gerson Coelho, Oriol Guimerà, David Hernández, Ferran Mitjans, Carlos Monteiro**
Barítons – Baixos: **Ferran Albrich, Javier Jiménez-Cuevas, Oriol Mallart, Francesc Ortega, Marco Scavazza**

Lluís Vilamajó, preparació del conjunt vocal
Luca Guglielmi, correpetidor

LE CONCERT DES NATIONS:

Concertino: Manfredo Kraemer

Primers violins: **Elisabet Bataller, Guadalupe Del Moral, Mauro Lopes, Ignacio Ramal, Paula Sanz**

Segons violins: **Santi Aubert, Veronika Furedi, David Plantier, Alba Roca, César Sánchez**

Violes: **David Glidden, Éva Posvanecz**

Violoncels: **Balázs Máté, Antoine Ladrette**

Contrabaixos: **Xavier Puertas, Michele Zeoli**

Orgue: **Luca Guglielmi**

Flauta travessera: **Marc Hantaï**

Oboès: **Paolo Grazi, Alessandro Pique**

Corni di bassetto: **Francesco Spendolini, Joan Calabuig**

Fagots: **Josep Borràs, Joaquim Guerra**

Trompes: **Thomas Müller, Mario Ortega**

Trompetes: **Jonathan Pia, René Maze**

Trombons: **Elies Hernandis (alto), Frédéric Lucchi (tenor), Sylvain Delvaux (baix)**

Timbales: **Riccardo Balbinutti**

JORDI SAVALL, DIRECCIÓ

COMENTARI

per **Martí Sancliment**

Els darrers anys de vida de Wolfgang Amadeus Mozart estan marcats per la seva situació de solitud i incomprensió, però també de misèria econòmica, que en nombroses ocasions l'obligà a demanar préstecs i ajut a persones del seu entorn. En contrast, però, i tret de l'*annus horribilis* del 1790 en què Mozart es veié sumit en una profunda depressió, en els últims anys de la seva vida observem també una titànica força creativa que el portaren a aixecar les seves principals catedrals musicals.

L'estiu del 1788, en plena maduresa estilística, però amb només 32 anys, Mozart escriu el que es considera el seu testament simfònic: les simfonies 39 KV 543 en Mi bemoll major, 40 KV 550 en sol menor i 41 KV 551 en Do major. Aquesta darrera, interpretada avui per Le Concert des Nations

amb instruments d'època i la direcció de Jordi Savall, a partir de les partitures originals, s'ha d'entendre, doncs, com el tercer moviment d'una sola gran simfonia testamentària. Aquesta darrera simfonia de Mozart, que segueix l'estructura clàssica de quatre moviments, es caracteritza pel seu caràcter majestuós i marcial, però també pel seu dinamisme expressat a través de les vives melodies temàtiques, dels contrastos expressius i de l'extraordinària forma fugada a cinc veus del darrer moviment. Escoltant aquesta darrera simfonia hom no pot evitar ser posseït per un sentiment de victòria i d'afirmació rotunda de la vida precisament en una de les èpoques més desesperades del compositor. Tant per la seva grandesa d'estil com espiritual, l'empresari musical Johann Peter Salomon la batejà posteriorment amb el nom de *Júpiter*.

Però aquesta afirmació vital rotunda no amagava el que per a Mozart era *el vertader objectiu final de les nostres vides i la clau de la nostra felicitat*: la mort, que, en una carta del 1787 al seu pare, descriu com a *veritable i perfecta amiga de l'home* i amb la qual s'acabaria familiaritzant amb la pèrdua de quatre dels seus fills.

La mort és talment una obsessió per a Mozart els darrers anys de la seva vida, especialment a partir de l'empitjorament de la seva salut, però també de l'encàrrec rebut l'estiu del 1791, un rèquiem. Fou el comte Walsegg-Suppach, francmaçó com ell i melòman, qui encarregà a Mozart aquella composició, la qual volia dedicar a la seva esposa, morta uns mesos abans. Aquell any fou per a Mozart d'una profunda activitat artística, amb la composició de *La clemenza di Tito*, *La flauta màgica* i el *Concert per a clarinet*, però també d'una intensa angoixa avivada pel seu estat de salut dèbil i per la fatal condemna econòmica de la qual fou víctima. Així, Mozart no començaria a escriure el *Rèquiem* fins a finals de setembre del 1791 i la seva mort prematura el sorprendria el 5 de desembre d'aquell mateix any, en què deixaria la composició inacabada.

Podem afirmar que Mozart compongué íntegrament l'*Introït* i la pràctica totalitat del *Kyrie* i la *Seqüència*. Per completar l'obra, la seva esposa Constanze es va dirigir primerament a Joseph Eybler (1765-1846), qui hi renuncià, i, posteriorment, a Franz Xaver Süssmayr (1766-1803), de qui disposem de la versió i la partitura més fidedigna i que ha utilitzat Jordi Savall. La interpretació de Savall beu de l'experiència recollida durant els darrers anys amb les Acadèmies de Formació Professional i la seva direcció de les grans obres del classicisme i del romanticisme, una interpretació que respecta la instrumentació original i reproduïx la màxima puresa de l'època, alhora que destaca la força declamàtoria i rítmica del text i la seva inserció melòdica.

El *Rèquiem* és una veritable síntesi del corpus creatiu de Mozart, una creació que recull el més essencial de la seva obra religiosa i profana: s'inspira en la tradició a través de moviments com el solo de trombó a l'inici del *Tuba mirum*, tan característic, o l'ús de la forma sonata en l'estructura, però també s'inspira en l'obra dels seus contemporanis i, especialment, del compositor Michael Haydn. El resultat fou una expressiva missa de difunts que s'endinsa en les tenebres a partir de l'ús predominant d'instruments de baixes tessitures (com el fagot, la trompeta o el clarinet baix) i que, alhora, manté la fe i l'esperança d'una vida nova amb moviments carregats de llum, com el *Kyrie* o el *Luceat eis*.

Amb tot, l'empremta i l'essència de Mozart és present en gairebé tota la composició, i aquesta és avui recuperada per Le Concert des Nations i La Capella Nacional de Catalunya sota la batuta de Jordi Savall.

El concert d'avui ens presenta una interpretació fidedigna i, alhora, renovada del doble testament del geni de Salzburg, d'una banda el seu testament simfònic amb la Simfonia n. 41 en do major i, de l'altra, el seu testament espiritual, amb el *Rèquiem*.

Els espais per als assajos han estat cedits per l'Escola Superior de Música de Catalunya (ESMUC) i l'Auditori de Barcelona.

AMB EL SUPORT DE

EN COL·LABORACIÓ AMB

